

STATUTEN.

Vastgesteld op het Reorganisatie-Congres van 28 September 1902 te Zwolle en gewijzigd op het 10e Congres van 3, 4 en 5 April 1904 te Dordrecht, het 12e Congres van 15, 16 en 17 April 1906 te Utrecht, het 15e Congres van 11, 12 en 13 April 1909 te Rotterdam en het 16e Congres van 27, 28 en 29 Maart 1910 te Leeuwarden.

I. VAN DEN NAAM.

Art. 1. De vereeniging genaamd Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, is gevestigd te Amsterdam. Zij wordt in de Statuten genoemd „de Partij”.

II. VAN HET DOEL.

Art. 2. Het doel en streven der Partij is neergelegd in haar Beginsel-program, luidende (volgt de beginselverklaring, zie blz. 5 e.v.).

III. VAN DE MIDDELEN.

Art. 3. De Partij tracht dit doel te bereiken door de volgende middelen:

- a. het deelnemen aan verkiezingen voor alle openbare-, besturende- en vertegenwoordigende lichamen;
- b. het bevorderen en steunen der vakorganisatie;
- c. het bevorderen en steunen der door het congres aan te wijzen vormen van arbeiderscoöperatie;
- d. het uitgeven van dag-, week en andere bladen;
- e. het uitgeven, verspreiden en verkoopen van boeken, brochures en vlugschriften, en het handeldrijven daarin, ook als zij niet door de Partij uitgegeven zijn;
- f. het beleggen van openbare-, cursus- en andere vergaderingen, het doen houden van lezingen en voordrachten, benevens het bevorderen der volksoontwikkeling met alle daartoe dienstige middelen;
- g. het richten van verzoekschriften aan vertegenwoordigende en besturende lichamen;
- h. het gebruik maken van bij de Grondwet en bij de overige wetten aan de Nederlandsche burgers toegekende rechten.

IV. VAN DE INDEELING.

Art. 4. De leden der Partij vormen afdeelingen, die in elke gemeente, of in een deel eener gemeente, of in eene combinatie van twee of meer aangrenzende gemeenten kunnen gevestigd zijn.

Als geografische grondslag der verdere organisatie wordt aangenomen de verdeeling van Nederland in kiesdistricten voor de Tweede Kamer.

In een kiesdistrict, dat door één enkele gemeente wordt gevormd, kan slechts ééne afdeeling bestaan.

[Toevoeging van het 12e congres op 15, 16 en 17 Augustus 1906 te Utrecht:

De afdeeling van een dergelijk district kan bij uitzondering onder goedkeuring van het P.B. zich op geografischen grondslag in twee of meer afdeelingen splitsen. Indien in een dergelijk district twee of meer afdeelingen bestaan, zijn ze verbonden tot een stedelijke federatie.]

In de gemeenten, die meer dan één kiesdistrict bevatten, kan in elk der kiesdistricten slechts ééne afdeeling bestaan. In elk van deze gemeenten zijn de gezamenlijke afdeelingen verbonden tot eene stedelijke federatie.

[Het 12e congres verving de laatste alinea door:

In de gemeenten, die meer dan één kiesdistrict bevatten, kan in elk dier kiesdistricten slechts één afdeeling bestaan. Bij congresbesluit kunnen in bijzondere omstandigheden twee of meer afdeelingen in een dergelijke gemeente één afdeeling vormen. Een kiesdistrict mag, bij uitzondering, onder goedkeuring van het P.B. zich op geografischen grondslag eveneens splitsen in twee of meer afdeelingen.]

In de kiesdistricten, die uit meerdere gemeenten bestaan, vormen de in het kiesdistrict bestaande afdeelingen eene districtsfederatie.

Kiesverenigingen kunnen in gemeenten of districten, waar nog geen afdeeling bestaat, met behoud van haren naam zich doen inschrijven als afdeeling der Partij. De aanmelding wordt beschouwd als een collectieve aanmelding van al hare leden tot het lidmaatschap der Partij. Zij voeren naast haren naam den tweeden titel van „Afdeeling der S.D.A.P.” Niemand kan lid zijn van meer dan één afdeeling.

V. VAN DE AFDEELING EN DE LEDEN.

Art. 5. De afdeelingen laten ieder toe tot het lidmaatschap, die den wensch tot toetreding aan haar kenbaar maakt, 18 jaar oud is en niet door een andere afdeeling van het lidmaatschap vervallen is verklaard.

De afdeelingen hebben echter de bevoegdheid eene ballotage in te stellen, waarvan de voorwaarden door het Partijbestuur moeten worden goedgekeurd.

De afdeelingen kunnen leden, wier gedrag de Partij benadeelt, royeeren. Deze kunnen niet weder tot die afdeelingen worden toegelaten, dan na gehouden ballotage.

Wie door een afdeeling geroyeerd is, heeft beroep op het Partijbestuur, welks uitspraak beslissend is.

Het lidmaatschap vangt aan door onderteekening der Statuten.

Art. 6. Eene afdeeling bestaat uit minstens zes leden.

In bijzondere gevallen, ter beoordeeling aan het Partijbestuur, kan eene afdeeling, wier ledental tot beneden 6 daalt, blijven bestaan.

Art. 7. Afdeelingen [Toevoeging 15e congres op 11, 12 en 13 April 1909 te Rotterdam: *of leden*.] die handelen in strijd met de Statuten of de besluiten van het congres, of die zonder, door het Partijbestuur te beoordeelen geldige redenen, hare verplichtingen ten aanzien van de Partij niet nakomen, worden door het Partijbestuur geschorst, en, tenzij inmiddels door het vervallen der reden de schorsing zij ingetrokken, op het eerstvolgend congres voorgedragen tot royement.

Wordt zoodanige afdeeling [Toevoeging 15e congres: *of lid*] niet door het congres geroyeerd, dan wordt daardoor de schorsing opgeheven.

Art. 8. Bewoners van plaatsen, waar geen afdeeling is gevestigd, geven zich voor het lidmaatschap op aan het Partijbestuur, dat hen inschrijft als verspreide leden. Zoodra in eene gemeente, of in meerdere aaneengrenzende gemeenten, die gezamenlijk naar het oordeel van het Partijbestuur, zetel van een afdeeling kunnen wezen, zes verspreide leden aanwezig zijn, vereenigt het Partijbestuur hen tot eene afdeeling. Het Partijbestuur beoordeelt, of er redenen zijn om de stichting eener afdeeling van de verspreide leden uit te stellen.

VI. VAN DE GEWESTEN.

Art. 9. Twee of meer van de volgende organisaties :

1°. afdeelingen in gemeenten die één kiesdistrict vormen ;

2°. stedelijke federaties ;

3°. districts-federaties ;

kunnen, zoo daaromtrent onder hen eenstemmigheid bestaat en de goedkeuring van het Partijbestuur is verkregen, een Partijgewest vormen, met het doel om de gezamenlijke belangen van organisatie en propaganda in het gebied der vereenigde federaties te bevorderen.

Zoodanig gewest wordt bestuurd door een Gewestelijken Raad, bestaande uit afgevaardigden van ieder der federaties, die het gewest vormen.

[Het 12e congres verving de laatste alinea door:
Zoodanig gewest wordt bestuurd door een Gewestelijken Raad, samengesteld volgens een reglement, dat door het P.B. moet worden goedgekeurd.]

VII. VAN HET CONGRES EN HET PARTIJBESTUUR.

Art. 10. Het hoogste gezag in de Partij is het congres, bestaande uit afgevaardigden der afdeelingen van de Partij.

Elk jaar, op de beide Paaschdagen en, zoo noodig, op een of meer daarop volgende of daaraan voorafgaande dagen, wordt het gewoon jaarlijksch congres gehouden.

Het Partijbestuur kan ten allen tijde een buitengewoon congres bijeenroepen of een spoed-referendum uitschrijven.

Wanneer minstens tien afdeelingen de bijeenroeping van een buitengewoon congres verlangen, schrijft het Partijbestuur een referendum uit, volgens welks beslissing het congres al of niet binnen vier weken wordt bijeengeroepen.

Art. 11. De Partij wordt bestuurd en vertegenwoordigd door het Partijbestuur, bestaande uit 7 leden.

[Het 16e congres van 27, 28 en 29 Maart 1910 te Leeuwarden verving vorenstaande alinea door:

Het Partijbestuur bestaat uit 9 leden, waarvan niet meer dan drie lid der Tweede Kamer mogen zijn.

Dit besluit geldt slechts voor den tijd van één jaar. Op het volgende congres zal dit punt opnieuw aan de orde worden gesteld.]

De voorzitter en twee leden van het Partijbestuur vormen het Dageelijksch Bestuur. Zij worden bij referendum gekozen op een aanbeveling van 2 kandidaten, voor iedere vacature opgemaakt door de stedelijke federatie Amsterdam uit de leden der Amsterdamsche afdeelingen.

[Het 12e congres verving: „voor iedere vacature enz.” door:
voor iedere vacature opgemaakt door de afdeelingen uit de leden der Amsterdamsche afdeelingen.]

De voorzitter wordt in zijn functie gekozen.

De overige 4 leden worden eveneens gekozen bij referendum, nadat de afdeelingen en federaties zijn uitgenoodigd, aanbevelingen van kandidaten te zenden.

[Het 12e congres verving de laatste alinea door:
De leden worden gekozen bij referendum, uit een lijst van kandidaten, die verklaard hebben een candidatuur te aanvaarden, nadat de afdeelingen en federaties zijn uitgenoodigd aanbevelingen van kandidaten te zenden.

Deze aanbeveling, zoowel als de verkiezing geschiedt afzonderlijk :

- a. *voor het dagelijksch bestuur, bestaande uit den voorzitter en twee leden, die alle drie te Amsterdam woonachtig moeten zijn en*
- b. *voor de vier overige leden.*

Zijn er voor a. drie kandidaten opgegeven, dan worden zij verkozen verklaard en wordt bij referendum uit deze drie leden de voorzitter aangewezen.

Bedraagt het aantal kandidaten voor b. vier, dan worden zij verkozen verklaard.

Bedragen deze aantallen respectievelijk meer dan drie of vier, dan geschiedt over hen, uiterlijk binnen vier weken na het congres, eene stemming. Bij eerste stemming wordt geen hunner benoemd dan met volstrekte meerderheid van stemmen.

De verkiezing van den voorzitter geschiedt in elk geval, afzonderlijk.

Zijn de aantallen minder dan drie of vier, dan worden de opgegevenen verkozen verklaard. Voor de dan nog ontbrekende plaatsen maakt het P.B. kandidatenlijsten, bevattende tweemaal zooveel namen als er voor elke rubriek open plaatsen zijn. De stemming over deze kandidaten geschiedt naar dezelfde regelen als boven aangegeven.

Bij herstemming wordt men benoemd met de meeste stemmen.

De herstemming heeft plaats in de 5e of 6e week na het congres.

De herstemming wordt gehouden tusschen hen, die de meeste stemmen op zich vereenigden en wel zoo mogelijk tusschen tweemaal het aantal kandidaten als er nog leden benoemd moeten worden.]

Het Partijbestuur treedt jaarlijks af op den zesden Zaterdag na het gewone congres.

[Het 12e congres verving „zesden Zaterdag” door: zeveden Zaterdag.]

De leden zijn herkiesbaar. Niet meer dan twee leden kunnen het lidmaatschap der Tweede Kamer met dat van het Partijbestuur vereenigen.

Art. 12. *Op het gewone congres wordt in de eerste plaats behandeld :*

- a. *Jaarverslag van het Partijbestuur omtrent de werkzaamheid zoowel van de Partij als van het Partijbestuur sinds het vorige gewone congres ;*
- b. *verslag van het Partijbestuur omtrent het financieel beheer ;*
- c. *de werkzaamheid der partijgenooten, leden der Tweede Kamer, leden der Provinciale Staten en desverlangd ook der leden van Gemeenteraden ;*
- d. *de redactie van het hoofdorgaan der Partij.*

Voorts worden op het gewone congres behandeld de voorstellen der afdeelingen en federaties, en die van het Partijbestuur.

Art. 13. *Uitgenoodigd worden om het gewone congres bij te wonen :*

- a. *de partijgenooten, leden der Tweede Kamer ;*
- b. *de verantwoordelijke redacteur van het hoofdorgaan ;*
- c. *één afgevaardigde van de Vereeniging van Soc.-Dem. Gemeenteraadsleden.*

Deze alleen hebben recht tot deelneming aan de beraadslaging van het congres.

Art. 14. Alle door het congres aangenomen voorstellen worden binnen 4 weken na het congres door bemiddeling der afdeelingen aan het referendum der leden onderworpen. Zij worden van kracht, zoodra zij door het referendum zijn goedgekeurd.

Het congres kan van bepaald aangewezen besluiten de onmiddellijke uitvoering gelasten, zonder dat daarvoor een referendum zal plaats hebben.

Benoemingen worden niet aan het referendum onderworpen.

Art. 15. De leden der Partij, die leden zijn van de Tweede Kamer, benoemen uit hun midden eene delegatie van twee leden, die de vergaderingen van het Partijbestuur bijwonen en er aan de beraadslaging kunnen deelnemen zonder echter mede te stemmen.

Deze delegatie vervalt geheel of bestaat uit slechts één lid, indien twee, of indien één lid der Tweede Kamer lid is van het Partijbestuur.

Art. 16. Het Partijbestuur wordt bijgestaan door een ambtenaar, lid der Partij, en genoemd Partijsecretaris. Hij wordt voor onbepaalden tijd benoemd door het congres uit eene uit minstens twee personen bestaande voordracht van het Partijbestuur. Het congres stelt het bedrag van zijne bezoldiging vast.

Het Dagelijksch Bestuur is bevoegd den Partijsecretaris in zijn functie te schorsen met dien verstande echter, dat de geschorste in het genot van zijn salaris blijft. De eerstvolgende vergadering van het Partijbestuur bevestigt deze schorsing of heft haar op.

Van de door het Partijbestuur bevestigde schorsing kan de Partijsecretaris zich beroepen op het congres, welks uitspraak beslissend is.

Indien de uitspraak van het congres niet overeenkomt met het besluit van het Partijbestuur, dan heeft de geschorste recht op salaris tot op den datum van het congres.

VIII. VAN DE GELDMIDDELEN.

Art. 17. De geldmiddelen der Partij bestaan uit :

- a. contributiën van afdeelingen en verspreide leden ;
- b. schenkingen ;
- c. erfstellingen en legaten ;
- d. renten van eigendommen en inkomsten uit ondernemingen ;
- e. andere inkomsten.

De geldmiddelen worden beheerd door den Partijsecretaris onder toezicht van het Partijbestuur.

Art. 18. Elk jaar binnen vier weken na het congres wijst de stedelijke federatie Amsterdam uit haar midden drie leden aan tot eene commissie van contrôle.

Deze commissie ziet elk drie maanden de boekhouding, met de kas en de bescheiden van den Partijsecretaris na, en geeft van hare bevinding aan de Partij kennis, door middel van het hoofdorgaan der Partij. Aan het congres legt zij een schriftelijk jaarrapport over.

De leden worden voor één jaar benoemd en zijn niet herkiesbaar.

[Het 12e congres verving de laatste alinea door:
de leden worden voor drie jaren benoemd, ieder jaar treedt een lid, volgens rooster, af en is niet herkiesbaar.]

IX. VAN DE PARTIJBLADEN.

Art. 19. De Partij geeft een dagblad uit, genaamd „Het Volk", Dagblad voor de Arbeiderspartij, dat haar hoofdorgaan is, en alle door het Partijbestuur en verschillende commissies, die krachtens de Statuten of een congresbesluit werkzaam zijn, ingezonden mededeelingen bevat.

Het congres benoemt telkens voor één jaar den persoon of de personen, die door de Partij met de leiding van het blad wordt of worden belast, en die daarvoor aan de Partij verantwoordelijk is of zijn.

Het beheer van het blad wordt gevoerd door het Partijbestuur, dat deze taak geheel of gedeeltelijk aan eene door hem te benoemen commissie kan overdragen, met dien verstande echter, dat het Partijbestuur verantwoordelijk blijft.

Art. 20. Ook andere bladen kunnen door het Partijbestuur worden uitgegeven. Evenzeer kan dit geschieden door afdeelingen en federaties, mits onder goedkeuring van het Partijbestuur.

X. SLOTBEPALINGEN.

Art. 21. De organisatie en de werkwijze der Partij wordt in bijzonderheden geregeld door een Huishoudelijk Reglement, dat door het congres wordt vastgesteld.

De afdeelingen, stedelijke en districtsfederaties

[Toevoeging van het 12e congres: *en partijgewesten*,] stellen Huishoudelijke Reglementen vast, die de goedkeuring van het Partijbestuur behoeven om van kracht te zijn.

Art. 22. In gevallen, waarin door de Statuten en door het Huishoudelijk Reglement niet wordt voorzien, beslist het Partijbestuur. Het brengt de gebleken leemte dadelijk ter kennis van de Partij, en doet daaromtrent een voorstel aan het eerstvolgend congres.

Art. 23. De Vereeniging S.D.A.P. is opgericht voor den tijd van 29 jaren en elf maanden, te rekenen van den dag der oprichting, 26 Augustus 1894.

Art. 24. Tot ontbinding der vereeniging kan alleen worden besloten, wanneer op voorstel van minstens 5 afdeelingen, bij referendum minstens twee derden der stemmende leden, te zamen uitmakende minstens drie vijfden van het totaal der leden van de Partij, zich voor het voorstel hebben verklaard.

Bij ontbinding der vereeniging wordt ten opzichte der bezittingen gehandeld overeenkomstig artikel 1702 van het Burgerlijk Wetboek.

Dit referendum wordt gehouden twee maanden na het inkomen van het voorstel.

Art. 25. Wijziging dezer Statuten kan alleen geschieden door een congres. Op elke wijziging wordt de koninklijke goedkeuring aangevraagd.